

בית כור פרק שביעי בבא בתרא

קו.

עין משפט נר מצוה

בבא בתרא פ"ח מ"ח פ"ח מ"ח
מסורה הלכה כי סמך
עשין פ"ח מ"ח פ"ח מ"ח
ר"ח סמך פ"ח מ"ח

רבינו גרשום

פ"ח בסמיני ובמצריי. של
שדה הראה לו המוכר
ללוקח דאמר לו בית כור
עפר בסמיני ובמצריי אני
ליה כן הוהל דהראה
לוי סימני ומצריי גמר
רקנה אפי' פחות שותות
כל השדה הגיעו. משום
דסימני ומצריי קא מקני
ליה כעין שהוה ועד שותות
פחות ינכה לו מן הדמים.
כלומר אם פחות לו יותר
השותות כגון שליש ארבע
או חומש עד שותות מן
השדה ינכה לו מן הדמים
כגד הפחת: רב הונא ורב
חסדא פליגי א' אדמי' דקתני
פחות ינכה רב הונא
א' שותות כפחות משותות.
דכי היכי דיתור משותות
בגון שמינית שביעית הגיעו
הכי גמי פחות שותות עצמו
הגיעו ולא ינכה לו דהכי
קאמר רב הונא פחות שות'
השותות כגון שביעית או
רובע או חומש או עד
שותות מן השדה ינכה אבל
שותות דמינני הוא הגיעו
משום דעד שותות ינכה ולא
השותות בכלל (דע' השותות
אמר' ולא עד בכלל). ורב
יהודה אמר שותות עצמה
כיתור משותות דמי. דכי
היכי דיתור משותות ינכה
דאי פחות לו שלישית
ורביעית וחמישית דינכה
לו ה"ג שותות עצמה ינכה
לו דהכי קתני רב הונא פחות
משותות כגון שביעית או
רובע או חומש עד שותות
רשות בכלל. הרי הוא
כפחות חומש או רובע
ינכה: מיתבי פחות שותות
או הותיר שותות. להכי
דמכר לו קרקע. הרי הוא
כשום היינין. דאי שיימו
יינין (מעות) קרקען של
וימין ועד שותות בטל
מקח: והא שום היינין.
להכי דטעה שותות דמי
כמאן דטעי יותר משותות
וקשיא לרב הונא דאמר
שותות כפחות משותות דמי
הגיעו ולא השותות בכלל
ינכה והכי קתני דשותות
כיותור משותות דמי וכי
היכי דיתור משותות בטל
מקח ה"ג שותות עצמה דעד
ועד בכלל הוא: אמר לך
רב הונא ולטעמך. הא
מתרצא ליה משבשחא
היא דקתני הגיעו דאי כיתור
משותות דמי ינכה מיכתי ליה
למירא ואמאי קאמר הגיעו:
אלא הכי קתני לה בסמיני
ובמצריי הרי זה כשום
היינין ולא כשום היינין
ממש. כשום היינין לשותות
ממש ולא יחייב ליה ד' קבין
ומחצה לכור ולא גבי מקח
ומכר שום היינין (והוא)
דאילו בשום היינין שותות
בטל מקח ואילו הכא הגיעו
דעד שותות ושתי' עצמה

א' נראה דל"ג פליגי בפירושא
דקתני עד שותות.

ללא מהדר הדר ציה אלל פרושי קא מפרש וה"ק ליה צ"ז והוצים לשנה
ומשום דשכירות אינה משתלמת אלל לבסוף הוה"ק להטות שהיה לו
לימן לבסוף כל חדש דמיר מאותו י"ז והוצים שהוא חייב לשנה א' וכן יש
לפרש בהשואל (ב"מ כג): ואינטריך כל תלת מיילי דרז דההוא דאסמירא
אית לנימיר ללא הוי מטעם תפוס

לשון אחרון אלל משום דפרושי קא
מפרש כפירוש רש"י ומההיא דהמשכיר
נמי לא שמעינן דתפוס לשון אחרון
דאיכא לנימיר פרושי קא מפרש כפי'
הקונטרס או משום דסבר כרז נחמן
דקרקע בחזקת בעליה קיימא הלכך
אינטריך היהא דכור בשלשים סאה
בסלע דראשון ראשון קנה ואי מההיא
הוא אמינא משום דתפוס אפי' אפי'ן
מיפק כמו לשמאל להכי אינטריך
כולהו ולא דע' ר"י דמנא לן א"כ דסבר
רז דתפוס לשון אחרון אלל נראה
משום דהנך דיחוי לאו עיקר טעם
יניחו ואינטריכו נמי ששה מיילי
דשמאלל דמההיא דאוקי שמואלל צבא
באמצע החדש הוא אמינא כדדיה לעיל
ר' אבא דפרושי קא מפרש וטעמא
בעלמא תפוס לשון אחרון והוא
דראשון ראשון קנה היה הוא אמינא
משום דתפוס לשון אחרון הוא כמו

לרז להכי אינטריך לאשמעינן אלל חכמים אומרים הלך אחר פחות
שגלגלות וההיא דצבא באמצע החדש אינטריך לאשמעינן דזו ולא
סבירא ליה ולפרש המשנה וההיא דראשון ראשון קנה דאינטריך
לאשמעינן דתפוסה שלו תפוסה היא דמההיא דהמשכיר לא שמעינן
תפוסה דאיכא לנימיר משום דלדוי ליה: **ה"ב** גרסי' פחות משותות
הגיעו עד שותות ינכה. אלל ספריס דגרסי פחות א' משותות הגיעו
יפרש ר' יהודה פחות עד שותות ולא שותות בכלל אע"ג דלא קתני עד
וכענין זה יש בזהא"ב כמה מהא הסלע חסר' ולא יתא זה אונאה ובעי
לנימיר עד כמה ולגירסא זו קשה דקאמר בגמרא ורב הונא ה"ק פחות
משותות שותות עצמו הגיעו הא להדיא אמאי ממני' כותיה ואי' בשלגא
רב יהודה דלומר שותות יותר משותות ינכה הא דלא תנן שותות ינכה
משום דה"ל דיתר משותות מקחו בטל אלל לרב הונא דלומר שותות
כפחות משותות ליתני שותות הגיעו וכ"ש פחות וי"ל דנקט הכי לימן טעם
לדבר דרז פחות שותות משותות ואמר ממילא דשותות כפחות
משותות והשתא דלמינן להכי לרב יהודה מנינו לשניי סיפא כהאי
גוונא: **ה"ג** ולטעמך הא הגיעו קתני אלא בשום היינין ולא
בשום היינין ב'. והכי פירושא אמר לך רב הונא דמקשיט לי
מסייעי מדקמי הגיעו דמשמע דשותות כפחות משותות אלל הא
דקמי כשום היינין לאו משום דליהוי יותר על שותות אלל כשום
היינין לשותות דכמו ששיעורו התם כמו כן שיעורו כאן^א לאפוקי
שלא שיעורו צרובע לסאה כמו כן חסר הן יתר ורב יהודה
דאומינא מיהו לרב הונא משמע ליה דהכי קתני פחות עד שותות
או הותיר עד שותות הרי הוא כשום היינין והגיעו דהא בשום
היינין נמי עד שותות הגיעו אלל שותות יותר על שותות לא הגיעו:
ושמואל

והוא דקמי הגיעו לאו משום דשותות הוי מחילה כפחות משותות א' ולעולם שותות יותר משותות ויחזיר והאי דקא מדמי ליה לשום
היינין ה"מ בשותות כי היכי דבשום היינין לא הוי מחילה ה"ג לא הוי מחילה ולא כשום היינין דבשום היינין הוי השמות ציטול מקח
דחתן התם מכרן בטל ואילו הכא הגיעו כלומר אין המקח בטל אלל מקחו קיים ויחזיר דחתן בבתמי' עד שותות ינכה וחתא לאשמעינן
אע"ג דממו לדדי דבתמריהו שותות יותר משותות אפי' התם ציטול מקח ואילו הכא המקח קיים והתם היינו טעמא דכיון דטעו
צ"ד חוזרין מכל מה שעשו אלל הכא דבתמריהו חפלים במכר זה למכור זה ליקח המקח קיים והאונאה יחזיר. כן נראה צעני שיעור זה
וכן עיקר דליכא הכא חיוצא לא לרב הונא ולא לרב יהודה וה"ג מסתברא דמדרגין כשום היינין ולא כשום היינין כי ואין כתוב
בספריס אלל כשום היינין הלכך ליכא לפרושי דמסקנא דמאן דלמר ולטעמך הוא כו'. יש לשונות אחרים ואין בהן ממש מה שלי הוא
ועיקר. (והשתא לא איפשט לן אי כרב הונא אי כרב יהודה) ויש מפרשים אמר לך רב הונא ולטעמך הא מתרצא היא משבשחא היא
דקמי הגיעו דאי שותות יותר משותות דמי ינכה איצטע ליה לנימיר ואמאי קתני הגיעו אלל הכי קתני לה בסמיני ובמצריי הרי זה כשום
היינין לשותות דלא יציגין ליה ו' ומחצה לכור ולא כשום היינין דממש כלומר ולא לגבי מקח כשום היינין הוא דלילו כשום היינין
שותות בטל מקח ואילו הכא הגיעו דעד שותות שותות עצמו הגיעו וללשון זה כתוב בספריס אלל כשום היינין ולא כשום כו': א' אמר
ליה. ההוא מוכר לרב פפא הך קרקע דמזונא לך הויא עשרים גריי מישחא עשרים סאין מדתה וכגון דלמר ליה בסמיני ובמצריי
ולא הוי אלל חמיקר דהיינו פחות רביע: אמר ליה. אצי לרב פפא סבירא וקבילת: הני מיילי. מתניתין הוה אלל קים ליה ללוקח
במדת השדה אלל מר קים ליה בגויה מכיר אתה שדה זו וידע היית שאין זו אלל חמשה עשר ויכין דיעתת מחלת והכי הלכתא:
והא

מתני' בסמיני ובמצריי. האומר לחבירו בית כור עפר אני מוכר
לך בתוך הסימני והמגרים הללו שאתה רואה הכל קח לך: א' פחות
משותות הגיעו. דהיינו טפי מרובע לסאה כפלי כפלים דשותות היינו
קצ לסאה וה"ג טעמא דלא דמי להן חסר הן יתר דהתם הוי שיעוריה
צרובע לסאה אלל הכא צעי טפי דהא
כיון דלמר בית כור עפר אני מוכר לך
כהן חסר הן יתר דמי דלאוקימנן
לעיל א' והשתא דלמר בית כור בסמיני
ובמצריי אני מוכר לך מטפינן
שיעורא ואמר' אפילו פחות
משותות הגיעו דכיון דהראה לו
המגרים כמאן דצינן ליה שדה זו
סממא דמי כמות שהוא צין קטן צין
גדול אלל דלהני מאי דלמר בית כור
שהא קרוב לצינן כור שאינו חסר
יותר משותות וכן דלא ליהוי מותר
יתר על שותות: הכי גרסי' בסדר
המשנה א' פחות משותות הגיעו עד
שותות ינכה. ובגמ' פליגי אמוראי
בשותות עצמה אי הוי כפחות משותות
והגיעו וה"ק פחות מן הצית כור
שותות וכ"ש פחות משותות הגיעו אלל
יותר משותות ולמטה עד שותות ולא
שותות בכלל ינכה או דלמא שותות
יותר משותות וה"ק פחות משותות

הגיעו כלומר אם יש אונאה ציניהן פחות משותות כגון שהותיר או חסר
פחות משותות הגיעו אלל יותר משותות עד שותות שותות בכלל ינכה:
ינכה. מן הדמים ואם הותיר יחזיר לו קרקע. והאי שותות לאו משום דין
אונאה דאין אונאה אלל למטלטלי אלל במקרקעי אין אונאה שאם מכר
לו שדה פרוטה במנה או שדה מנה בפרוטה הגיעו אלל שיעורא דרבנן
הא דרבי מחיל איניש היכא דלמר בסמיני ובמצריי טפי לא מחיל:
גמ' שותות. הגיעו כפחות משותות היכא דל"ל בסמיני ובמצריי א'
וה"ק פחות משותות ושותות הגיעו דהאי דקתני פחות משותות הגיעו
היינו פחות מן הצית כור שותות וכ"ש פחות משותות הגיעו. וממתי'
דקתני עד שותות ינכה משמע ליה לרב הונא עד ולא עד בכלל ולרב
יהודה עד ועד בכלל: **מייבצי**. לרב הונא: הכי גרסינן בתוספתא (פ"ח ה"ח)
בסמיני ובמצריי פחות שותות א' הוסיף שותות כשום היינין הגיעו.
בכתובות דפרק אלמנה ניונות (דף ט"ז): תנן שום היינין שפחות שותות
או הותירו שותות מכרן בטל. שום היינין צ"ד שיעורו לשום נכסי
יתומים למכרן למזון האשה והבנות: והא שום היינין. דטעות שותות
דידהו הוי ציטול מקח יותר משותות דחתן דפרק אלמנה ניונות
דפרסישית וכיון דמדמי שותות דמכרת בית כור דמתני' כשום היינין
אלמא יותר משותות הוא ויחזיר וקשיא לרב הונא. והאי דקתני הגיעו
לקמיה מפרש לה שפיר: אמר לך רב הונא ולטעמך הגיעו קתני.
דמשמע דהוי כפחות משותות ואדמקשיט לי מירשא תקשי לך מסיפא
אלל דהאי ה"ק פחות שותות או הותיר שותות הגיעו כשום היינין
דלמר' נמי הגיעו ורש"ג הוא דפליג בכתובות ואמר א"כ מה נח
צ"ד יפה ולכן הוי מכרן קיים והגיעו דקתני הכא אחריוהי קאי
דהוי שותות דידהו כפחות משותות וקשיא לרב יהודה. ואמר לך רב
יהודה לדדי נמי ל"ק דאיכא לתרומי' כשום היינין ולא כשום היינין
כו' דהאי דקתני הגיעו לאו משום דשותות הוי מחילה כפחות משותות א' ולעולם שותות יותר משותות ויחזיר והאי דקא מדמי ליה לשום
היינין ה"מ בשותות כי היכי דבשום היינין לא הוי מחילה ה"ג לא הוי מחילה ולא כשום היינין דבשום היינין הוי השמות ציטול מקח
דחתן התם מכרן בטל ואילו הכא הגיעו כלומר אין המקח בטל אלל מקחו קיים ויחזיר דחתן בבתמי' עד שותות ינכה וחתא לאשמעינן
אע"ג דממו לדדי דבתמריהו שותות יותר משותות אפי' התם ציטול מקח ואילו הכא המקח קיים והתם היינו טעמא דכיון דטעו
צ"ד חוזרין מכל מה שעשו אלל הכא דבתמריהו חפלים במכר זה למכור זה ליקח המקח קיים והאונאה יחזיר. כן נראה צעני שיעור זה
וכן עיקר דליכא הכא חיוצא לא לרב הונא ולא לרב יהודה וה"ג מסתברא דמדרגין כשום היינין ולא כשום היינין כי ואין כתוב
בספריס אלל כשום היינין הלכך ליכא לפרושי דמסקנא דמאן דלמר ולטעמך הוא כו'. יש לשונות אחרים ואין בהן ממש מה שלי הוא
ועיקר. (והשתא לא איפשט לן אי כרב הונא אי כרב יהודה) ויש מפרשים אמר לך רב הונא ולטעמך הא מתרצא היא משבשחא היא
דקמי הגיעו דאי שותות יותר משותות דמי ינכה איצטע ליה לנימיר ואמאי קתני הגיעו אלל הכי קתני לה בסמיני ובמצריי הרי זה כשום
היינין לשותות דלא יציגין ליה ו' ומחצה לכור ולא כשום היינין דממש כלומר ולא לגבי מקח כשום היינין הוא דלילו כשום היינין
שותות בטל מקח ואילו הכא הגיעו דעד שותות שותות עצמו הגיעו וללשון זה כתוב בספריס אלל כשום היינין ולא כשום כו': א' אמר
ליה. ההוא מוכר לרב פפא הך קרקע דמזונא לך הויא עשרים גריי מישחא עשרים סאין מדתה וכגון דלמר ליה בסמיני ובמצריי
ולא הוי אלל חמיקר דהיינו פחות רביע: אמר ליה. אצי לרב פפא סבירא וקבילת: הני מיילי. מתניתין הוה אלל קים ליה ללוקח
במדת השדה אלל מר קים ליה בגויה מכיר אתה שדה זו וידע היית שאין זו אלל חמשה עשר ויכין דיעתת מחלת והכי הלכתא:
והא